

Yksityinen kopiointi 2023 -tutkimuksen keskeiset tulokset

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää laillisen yksityisen kopioinnin määrää Suomessa.

- Tutkimuksen mukaan laillisen yksityisen kopioinnin piiriin kuuluvaa musiikkia kopioi 137 000 ja videoaineistoa 649 000 15–79-vuotiasta Suomessa asuvaa. Kaiken kaikkiaan musiikki- ja videoaineiston kopioijia on noin 755 000. Kopioijien määrä on alhaisempi kuin vuonna 2022, jolloin kopioijien määrä kokonaismäärä oli 851 000. Vuoteen 2015 verrattuna yksityistä kopiointia tekevien määrä on puolittunut (2015: 1,5 miljoonaa).
- Arvio yksityisen kopioinnin kokonaiskappalemäärästä (musiikki- ja videotiedostot) on vuonna 2023 alhaisempi kuin vuoden 2022 tutkimuksessa. Musiikkitiedostoja on kopioitu kuitenkin hieman edellisvuotta enemmän. Videotiedostojen kappalemäärä on alhaisempi kuin vuonna 2022.
- Arvio laillisten yksityisten musiikki- ja videotiedostojen kopioiden määrästä vuoden aikana Suomessa on kaiken kaikkiaan 188–210 miljoonaa tiedostoa 15–79-vuotiaiden keskuudessa. Vuoden 2022 tutkimuksessa vastaava arvio yksityisen kopioinnin määrästä oli hieman suurempi, 197–213 miljoonaa tiedostoa. Vuosina 2013–2017 yksityisen kopioinnin kokonaismäärä aleni 725 miljoonasta n. 260 miljoonaan kopioon ja on sen jälkeen (2017–2023) ollut 188–297 miljoonan kopion välillä.
- Musiikkia tallennetaan eniten matkapuhelimeen ja tietokoneeseen. Videomateriaalin tallentamisessa käytetyimmät tallennusalustat ovat tv-ohjelmien verkkotallennuspalvelut ja matkapuhelin. Digiboksille tallentaminen on vähentynyt selvästi. Yleisimmät lähteet musiikin tallentamisessa ovat suoratoisto/ streaming-palvelut (offline-tallennus), internetissä ilmaiseksi tallennettavissa olevat tiedostot (esim. artistien omat internet-sivut) sekä alkuperäiset CD-levyt. Näistä vain alkuperäisiltä CD-levyiltä tallennettu musiikki on mukana tutkimuksen yksityisen kopioinnin luvuissa. Videotallennuksissa yleisin alkuperäislähde on TV-ohjelmat.
- Musiikkia kopioineista kolme viidestä olisi hankkinut kopioidun aineiston jotenkin muuten, jos kopiointimahdollisuutta ei olisi ollut. Kaksi viidestä musiikkia kopioineista olisi käyttänyt musiikin hankintaan maksullista lähdettä. Maksullinen suoratoistopalvelu on mainittu lähteeksi useammin kuin vuoden 2022 tutkimuksessa. Videotiedostoja kopioineista yli kolmannes olisi hankkinut kopioidun videoaineiston jotenkin muuten, jos kopiointimahdollisuutta ei olisi ollut. Maksullista lähdettä olisi käyttänyt vajaa viidennes.
- Graafista aineistoa yksityiseen käyttöön viimeisen vuoden aikana on tulostanut, tallentanut, valokopioinut tai skannannut neljä viidestä Suomessa asuvasta. Tallennus ja tulostus ovat käytetyimmät kopiointitavat ja niissä on myös tehty eniten kopioita kappalemäärittäin (sivumäärät) tarkasteltuna. Valokopioitu tai skannattu aineisto on useimmiten viranomaislomake tai lasku/tiliote. Tulostettu tai tallennettu aineisto on puolestaan valokuva, viranomaislomake, ruokaohje/resepti, oppimateriaali tai artikkeli. Tulostetun tai tallennetun graafisen aineiston julkaisija on ollut useimmin yksityinen henkilö (nettisivut tai blogi), jokin yritys (esim. Valio) tai julkishallinto. Arvio hyvityksen piiriin kuuluvasta sivumäärästä graafisen aineiston osalta on 554–632 miljoonaa sivua. Arvion pohjana on käytetty Kopioston aineistolajiluokitusta.

Yhteenveto tuloksista

Tutkimuksessa selvitettiin musiikki- ja videoaineistojen osalta yksityisen kopioinnin kokonaismäärää Suomessa.

Vastaavaa tietoa kerättiin Taloustutkimuksen toimesta edellisen kerran vuonna 2022.

Yksityisen kopioinnin määrää koskevien arvioiden lisäksi tutkimus tarjoaa myös laajan kuvan Suomessa asuvien henkilöiden viihde-elektroniikkalaitteiden käytöstä sekä kulutuskäyttäytymisestä musiikin ja videomateriaalin kulutuksen osalta. Tutkimuksessa selvitettiin myös musiikki- ja videomateriaalin kopioimisesta aiheutuvaa haittaa. Lisäksi tutkimuksessa selvitettiin graafisen aineiston osalta yksityisen kopioinnin useutta sekä kopioinnin kokonaismäärää.

Taloustutkimus Oy:n toteuttaman tutkimuksen tulokset perustuvat kattavaan väestöä edustavaan otokseen, yli 3000 15–79-vuotiaasta haastateltiin henkilökohtaisesti. Tutkimuksen perusteella kaiken kaikkiaan 755 000 Suomessa asuvaa (virhemarginaali on $\pm 3,2\%$, 95 %:n luotettavuustasolla) kopioi musiikkia, elokuvia ja tv-ohjelmia yksityiseen käyttöön.

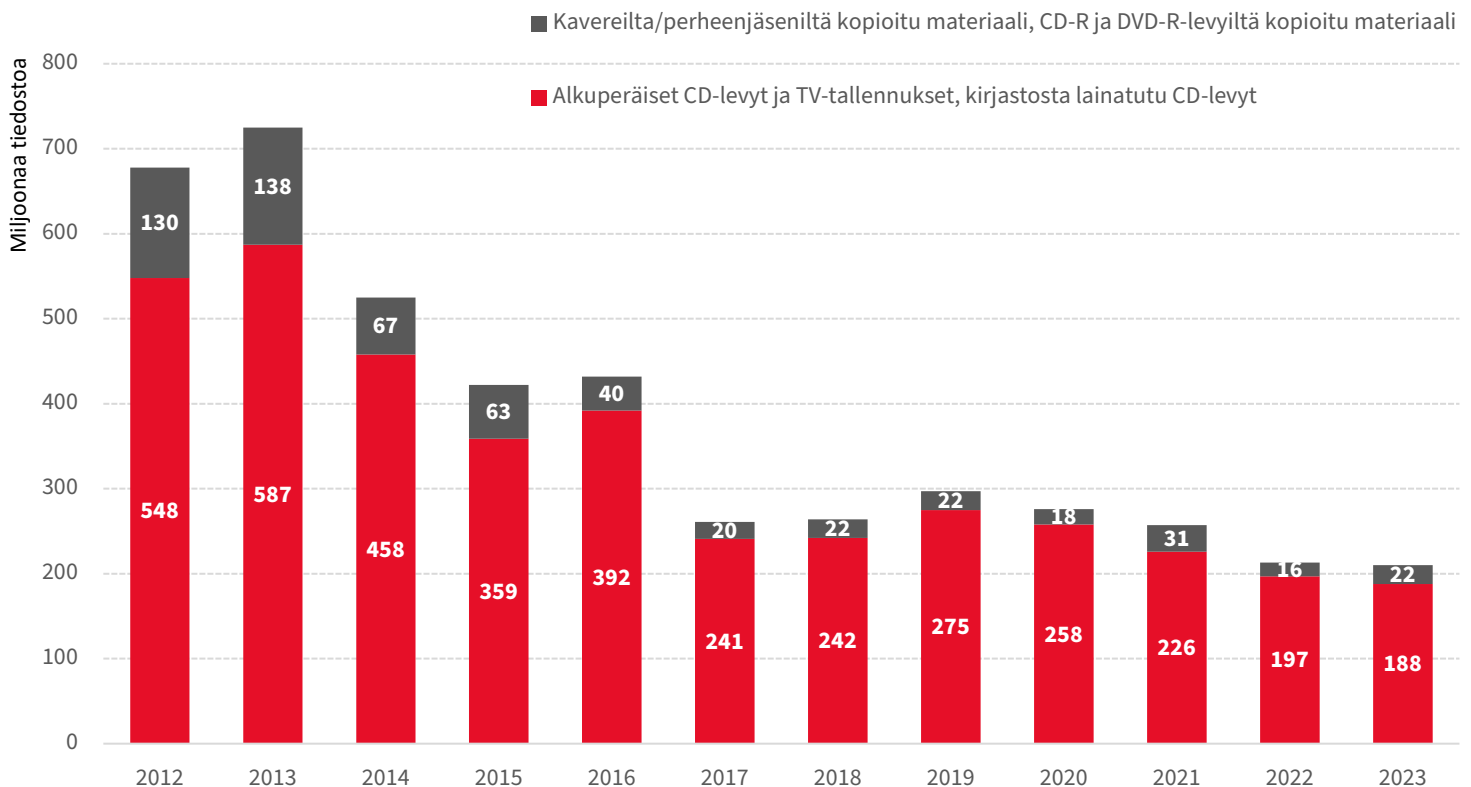
Yksityisen kopioinnin kokonaismäärä 15–79-vuotiaiden keskuudessa on vuositasolla tutkimuksen mukaan noin 188–210 miljoonaa musiikki- ja videotiedostoa. Tämä kokonaismäärä (188 miljoonaa tiedostoa) sisältää vain tekijänoikeuslain tarkoittaman laillisen yksityisen kopioinnin. Esimerkiksi itse tehty aineisto, verkosta laittomasti tallennettu aineisto sekä kopiot, jotka sisältyvät palvelun hintaan tai ovat muuten luvallisia, on karsittu pois.

Laki sallii myös kopioimisen kavereille ja perheenjäsenille. Kavereilta ja perheenjäseniltä tai CD-R ja DVD-R-levyiltä kopioitua aineistoa kopioidaan vuositasolla 22 miljoonaa tiedostoa. Koska näiden tiedostojen alkuperää ei voitu tutkimuksella selvittää, asettuu arvio yksityisen kopioinnin kokonaismäärästä 188–210 miljoonan kopioitujen tiedostojen välille (kuva 1 ja taulukko 1). Vuoden 2022 tutkimuksessa arvio yksityisen kopioinnin kokonaismäärästä oli 197–213 miljoonaa tiedostoa.

Kotitalouksissa tapahtuvan musiikin ja videoaineiston kopioinnin kokonaismäärä (sisältäen myös muun kuin hyvitettävän yksityisen kopioinnin) on vuositasolla noin 354 miljoonaa tiedostoa. Vuonna 2022 kopioinnin kokonaismäärä oli noin 277 miljoonaa tiedostoa.

Yksityinen kopiointi 2012–2023

Kuva 1. Yksityisen kopioinnin kokonaismäärä 2012–2023. Taloustutkimus 2023

Musiikkitiedostojen kopiointi (tuhatta tiedostoa)

Taulukko 1a. Musiikki. Yksityisen kopioinnin kokonaismäärä lähteittäin 2015–2023. Taloustutkimus 2023.

15–79-vuotiaat									
vuosi	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tiedostoja (kpl)									
Alkuperäisiltä CD-levyiltä / Kirjastosta lainatuilta CD-levyiltä	73 117 000	95 508 000	49 787 000	25 787 000	60 069 000	59 198 000	50 789 000	33 772 000	35 165 000
CD-R ja DVD-R, Bluray-levyiltä/ Kavereilta/perheen jäseniltä	53 595 000	36 224 000	15 813 000	13 128 000	13 058 000	7 852 000	22 738 000	6 986 000	10 767 000
Yksityinen kopiointi kaiken kaikkiaan	126 712 000	131 732 000	64 795 000	38 915 000	73 129 000	67 050 000	73 527 000	40 758 000	45 932 000

Arviot viimeisen tallennuskerran mukaan käyttäen väestöä edustavia kertoimia.

Videotiedostojen kopiointi (tuhatta tiedostoa)

Taulukko 1b. Videotiedostot. Yksityisen kopioinnin kokonaismäärä lähteittäin 2014–2023. Taloustutkimus 2023.

15–79-vuotiaat									
vuosi	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tiedostoja (kpl)									
Videotiedostoja televisiosta	285 433 000	296 023 000	192 288 000	216 035 000	215 402 000	199 117 000	174 830 000	163 247 000	152 972 000
Kavereilta/perheenjäseniltä	9 606 000	3 394 000	4 222 000	9 024 000	8 812 000	10 464 000	8 567 000	9 125 000	11 131 000
Yksityinen kopiointi kaiken kaikkiaan	295 039 000	299 417 000	196 510 000	255 059 000	224 214 000	209 581 000	183 397 000	172 372 000	164 103 000

Arviot viimeisen tallennuskerran mukaan käyttäen väestöä edustavia kertoimia.

Musiikkia kopioitaessa viimeisellä kopiointikerralla eniten käytetyt lähteet ovat suoratoisto/streaming-palvelut (38 %, virhemarginaali ± 4 %-yksikköä), internetistä ilmaiseksi tallennetut tiedostot, esim. artistien sivut (19 %, virhemarginaali $\pm 3,3$ %-yksikköä) ja alkuperäiset CD-levyt (15 %, virhemarginaali $\pm 2,9$ %-yksikköä). Videotiedostot ovat useimmin TV-ohjelmien tallennuksia (49 % vastaajista, virhemarginaali on $\pm 4,1$ %-yksikköä). Musiikkia tallennetaan useimmin matkapuhelimeen ja tietokoneeseen.

Videosäilöiden käytetyimmät tallennusalustat ovat TV-ohjelmien verkkotallennuspalvelut ja matkapuhelin.

Tietokone ja matkapuhelin, johon voi tallentaa musiikkia, on yksityisessä käytössä yli 4 miljoonalla 15–79-vuotiaalla (virhemarginaali $\pm 0,99$). USB-muistikku on käytössä lähes 3,2 miljoonalla 15–79-vuotiaalla (virhemarginaali $\pm 1,6$). Tablet-laitteita on käytössä yli 2,5 miljoonalla 15–79-vuotiaalla (virhemarginaali $\pm 1,80$ %). Erillinen MP3-soitin/iPod on

käytössä noin 672 000:llä 15–79-vuotiaalla (virhemarginaali ±1,3 %).

Musiikin suoratoistopalvelu Spotify tai jokin muu vastaava palvelu on käytössä lähes 2,5 miljoonalla (virhemarginaali ±1,8 %) 15–79-vuotiaalla. Verkossa sijaitsevia tiedostojen tallennuspalveluita (kuten Dropbox, Google Drive, Apple iCloud jne.) käyttää jo lähes 2,9 miljoonaa (virhemarginaali ±1,7 %) 15–79-vuotiaalla.

Netflix, HBO Max, Elisa Viihde Viaplay tai joku muu kuukausimaksullinen videovuorauspalvelu on käytössä noin 2,6 miljoonalla 15–79-vuotiaalla (virhemarginaali ±1,8).

TV-ohjelmien verkkotallennuspalvelu, kuten Elisa Viihde, Telia TV tallennusominaisuudella, DNA TV tai jokin muu vastaava, on käytössä yli 1,2 miljoonalla (virhemarginaali ±1,7) 15–79-vuotiaalla. Musiikki- ja videopalveluja koskevat luvut eivät kuvaa palvelujen asiakasmääriä. Palvelu voi olla vastaajan käytössä esimerkiksi samassa kotitaloudessa asuvan henkilön tilaamana.

Tutkimuksessa selvitettiin musiikin ja videomateriaalin osalta myös Suomessa asuvien kulutuskäyttäytymistä. Youtuben käyttö musiikin kuuntelussa lisääntyy, mutta musiikkia kuunnellaan kuitenkin edelleen eniten radiosta. Radiosta musiikkia kuuntelee 91 % 15–79-vuotiaista (Vuonna 2022: 90 %). Youtubesta musiikkia kuuntelee ainakin joskus 81 % 15–79-vuotiaista ja fyysisiltä äänitteiltä musiikkia kuuntelee ainakin joskus 57 %. Youtuben/ilmaisten tai maksullisten musiikin suoratoistopalvelujen käyttäjien keskuudessa fyysisiä äänitteitä kuuntelevien osuus on jopa hieman suurempi kuin koko väestössä (59 % näiden palvelujen käyttäjistä kuuntelee fyysisiä äänitteitä).

Televisiolähetyksiä katsoo ainakin joskus suorina lähetyksinä 89 % väestöstä ja netti-TV:stä ohjelmia 83 %. Youtubesta katsotaan videosisältöjä seuraavaksi eniten. Youtuben käyttö videomateriaalin katselussa on lisääntynyt viimeisten vuosien aikana (73 % ainakin silloin tällöin). Digiboksitallenteita katsoo 23 % 15–79-vuotiaista. Netti-TV:n, verkkotallennuspalvelujen ja VOD streaming -palvelujen (esim. Netflix) käyttäjistä 89 % katsoo televisiota myös suorina lähetyksinä. Mainittujen palvelujen käyttäjät myös katsovat digiboksitallenteita hieman useammin kuin tv-katsojat yleensä.

Musiikkia kopioineista 15–79-vuotiaista 51 % olisi hankkinut aineiston jotenkin muuten, jos kopiointimahdollisuutta ei olisi ollut. Jostakin maksullisesta lähteestä musiikkiaineiston olisi hankkinut 40 % musiikkia kopioineista. Maksullisesta lähteestä musiikkia hankkivien osuus on korkeampi kuin vuonna 2022. Vajaa viidennes (17 %) musiikkia kopioineista olisi kuunnellut musiikkia maksullisesta suoratoistopalvelusta (esim. Spotify). Yli kymmenes olisi ostanut musiikin tallenteena, esim. cd-levynä (14 %) tai kuunnellut ilmaisesta suoratoistopalvelusta, esim. Youtube (12 %). Alle kymmenes (8 %) tallentaneista olisi ostanut musiikin tiedostona. Kaverilta/kirjastosta musiikin olisi lainannut vain 7 % musiikkia kopioineista. Maksulliset musiikin suoratoistopalvelut mainitaan useammin kuin vuoden 2022 tutkimuksessa.

Videoaineistoa tallentaneista 15–79-vuotiaista yli kolmannes (36 %) olisi hankkinut aineiston jotenkin muuten, jos kopiointimahdollisuutta ei olisi ollut. Jostakin maksullisesta lähteestä videoaineiston olisi hankkinut yli kymmenes videotiedostoja kopioineista (17 %). Videotiedostoja kopioineista kymmenes (10 %) olisi katsonut kyseisen av-aineiston maksullisesta suoratoistopalvelusta (esim. Ruutu+, Netflix, Viaplay), 5 % olisi ostanut aineiston tallenteena (esim. DVD-levy) ja 2 % olisi vuokrannut elokuvan (esim. Elisa Viihde). Ilmaisesta suoratoistopalvelusta (esim. YLE Areena, Katsomo, Ruutu) aineiston olisi katsonut 15 % videoaineistoa tallentaneista. Kirjastosta tai kaverilta videoaineiston olisi lainannut 4 % videotiedostoja tallentaneista.

Musiikkiaineistoa kopioineet 15–79-vuotiaat arvioivat kuuntelevansa kopioidun musiikkikappaleen keskimäärin 106 kertaa (vuonna 2022: 54 kertaa). Viime vuotta useampia kuuntelukertoja mainitsevat erityisesti alle 30-vuotiaat miehet. Audiovisuaalista sisältöä kopioineet 15–79-vuotiaat arvioivat katselevansa kopioidun videoaineiston keskimäärin 5 kertaa (vuonna 2022 noin 5 kertaa).

Mitä tutkimuksessa tarkoitetaan yksityisellä kopioinnilla?

Yksityisellä kopioinnilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa musiikin ja videon alkuperäislähteistä (alkuperäiset CD-levyt, TV-lähetykset) tapahtuvaa kopiointia. Tutkimuksessa on pyritty rajaamaan pois ne yksityiset kopiot, joiden osalta ei tiedetä, onko kopioinnin lähde ollut laillinen vai ei. Laki sallii myös kopioimisen kaverilta ja perheenjäseniltä. Koska haastattelujen avulla ei aukottomasti pystytä selvittämään kaverilta ja perheenjäseniltä kopioidun musiikin alkuperää, arvio kopioinnin kokonaismäärästä esitetään kahden luvun välisenä arviona, jonka alapäässä on yksinomaan alkuperäisistä lähteistä tapahtunut kopiointi ja yläpäässä luku, johon on lisätty kaverilta ja perheenjäseniltä kopioitu materiaali sekä musiikin osalta CD-R-, DVD-R- ja Blu-ray-levyiltä tehdyt kopiot.

Verkosta ostettu lisensioitu materiaali, laittomista lähteistä ladattu materiaali sekä automaattinen varmuuskopiointi on rajattu yksityisen kopioinnin ulkopuolelle. Tutkimuksen kysymyksenasettelussa on lisäksi rajattu pois omatekoinen musiikki, itse kuvattu tai muu omatekoinen videomateriaali, sekä työkäyttöä varten kopioitu musiikki- tai videoaineisto.

Graafisen aineiston kopiointi

Vuonna 2017 graafisen aineiston kopiointifrekvenssiä kysyttiin kaikista kopiointitavoista yhteensä. Vuonna 2018 kysymystä muutettiin niin, että graafisen aineiston kopiointifrekvenssiä kysyttiin jokaisesta kopiointitavasta erikseen.

Vuonna 2023 neljä viidestä (80 %) 15–79-vuotiaasta on kopioinut jotakin graafista aineistoa ainakin joskus vuoden aikana. Graafista aineistoa digitaalisesta digitaaliseksi sanoi viimeisen vuoden

aikana kopioineensa 60 % vastaajista. Digitaalista aineistoa tulosti paperille viimeisen vuoden aikana 61 % vastaajista. Paperista paperille graafista aineistoa valokopioi 47 % vastaajista ja paperista digitaalseksi graafista aineistoa skannasi 44 % vastaajista. Graafista aineistoa (kirja, lehtiartikkeli, kuva, nuotit tms.) ainakin joskus kopioineista 15–79-vuotiaista 43 % tallensi, 31 % tulosti, 11 % valokopioi ja 11 % skannasi aineistoa viimeisellä kopiointikerralla. Viimeksi valokopioitu tai skannattu aineisto on ollut useimmin lomake, esim. viranomaislomake (20 %) tai lasku/tiliote tms. (16 %). Lomakkeet mainitaan harvemmin kuin 2022 tutkimuksessa. Viimeksi yksityiseen käyttöön tulostettu tai tallennettu graafinen aineisto on ollut useimmin valokuva (21 %), viranomaislomake (18 %), ruokaohje/resepti (12 %), oppimateriaali (8 %) tai artikkeli (8 %). Yksityiskäyttöön viimeksi tulostetun tai tallennetun graafisen aineiston julkaisija on ollut useimmin yksityinen henkilö, esim. yksityisen henkilön kotisivut tai blogi (21 %), jokin yritys (18 %) tai julkishallinto (15 %). Osuudet ovat saman tasoisia kuin vuoden 2022 tutkimuksessa.

Kaiken kaikkiaan graafista aineistoa on viimeisen vuoden aikana kopioitu 15–79-vuotiaiden keskuudessa noin 769 miljoonaa sivua. Eniten on tallennettu digitaalisesta digitaalseksi (noin 472 miljoonaa sivua). Toiseksi useimmin on tulostettu digitaalisesta paperille (noin 209 miljoonaa sivua). Seuraavaksi useimmin on valokopioitu paperilta paperille (noin 92 miljoonaa sivua) ja skannattu paperilta digitaalseksi (noin 41 miljoonaa sivua).

Sivumäärät on jaoteltu viimeksi kopioitujen aineistolajin perusteella ei-hyvitettävään, hyvitettävään ja osittain hyvitettävään. Lajittelu perustuu Kopioston yleisesti käyttämään aineistolajien luokitteluun. Tämän luokittelun perusteella hyvityksen piiriin kuuluvaa graafista aineistoa on arviolta noin 554–631 miljoonaa sivua (vuonna 2022: 622–682 miljoonaa sivua).

Miten tutkimus tehtiin?

Tutkimus toteutettiin henkilökohtaisina haastatteluina. Kohderyhmänä olivat 15–79-vuotiaat Suomessa asuvat Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Haastatteluja toteutettiin yhteensä 3010 henkilölle.

Otos muodostettiin kiintiöpoiminnalla, jossa kiintiöinä olivat kohderyhmän valtakunnallinen ikä-, sukupuoli-, lääni- ja kuntatyyppi- jakauma. Otos on painotettu kohderyhmää vastaavaksi. Painotetut N-luvut vastaavat Suomen 15–79 –vuotiaista väestöstä tuhansina (SVT 31.12.2022). Haastattelut toteutettiin henkilökohtaisina haastatteluina 1.2.–30.5.2023 välisenä aikana. Haastattelutyöhön osallistui 50 Taloustutkimuksen kouluttamaa haastattelijaa. Haastateltavat olivat 165 eri paikkakunnalta.

Tulostuksessa on käytetty T-testiä, joka testaa kunkin taulukoidun taustamuuttujan kohdalla poikkeako tulos muista vastaajista enemmän kuin mitä satunnaisvaihtelun osuus on 95 %:n luotettavuustasolla. Tutkimuksessa on laskettu arvio kopioinnin kokonaistiedostomääristä vuosittain käyttäen väestöä edustavia painokertoimia. Arvio kokonaismäärästä on laskettu vastaajan viimeisellä tallennuskerralla kopioiman aineiston sekä vastaajan kopiointifrekvenssiä kuvaavan kertoimen avulla.

Tekijänoikeuslaki

Tekijänoikeuslain mukaan jokaisella on oikeus kopioida yksityiseen käyttöön julkaistuja teoksia, mm. musiikkia, elokuvia ja tv-ohjelmia. Laissa on säädetty yksityisen kopioinnin hyvityksestä, jonka valtio maksaa tekijöille, esittäjille ja tuottajille teoksen kappaleiden valmistamisesta yksityiseen käyttöön. Yksityistä kopiointia ja sen yleisyyttä tutkitaan hyvityksen oikean mitoituksen määrittämiseksi.

taloustutkimus

Taloustutkimus Oy on suomalainen täyden palvelun markkinatutkimusyriety, joka on perustettu vuonna 1971. Taloustutkimus työllistää Suomessa noin 55 vakituista markkinatutkimusalan ammattilaista sekä noin 200 haastattelijaa ympäri Suomea. Helsingin pääkonttorin lisäksi kotimaiset aluetoimistot sijaitsevat Tampereella ja Oulussa. Ulkomaisia tytä- ja osakkuusyhtiöitä on kaikissa Baltian maissa. Taloustutkimus kuuluu kansainväliseen WIN-verkostoon, joka toimii yli 50 maassa.

Taloustutkimus noudattaa kaikessa tutkimustoiminnassaan kansainvälisen kauppakamarin (ICC) ja ESOMARin (European Society for Opinion and Marketing Research) tutkimussääntöjä. Käytössä on kansainvälinen markkinatutkimustandardi ISO 20252, jonka on sertifioinut SGS Finland.

